

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liver XI; Tractatus I

[urn:nbn:de:bsz:31-87034](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87034)

mirach venaris et tunc maxima defectus
 dolor aut ante dictum p[ro]d[um] e[st] magnus et
 q[ui]n delectat ad postura p[ro]pter sic p[ro]p[ri]us af-
 fectus hoc igitur sunt q[ui]d aut videban-
 de p[ro]p[ri]us g[ra]t[is] h[ab]ere et eius p[ro]p[ri]et[ate]
Inapit liber undecima de a[cc]id[en]tibus
primus tractatus de ordine doctrine tra-
dende de a[cc]id[en]tibus C[um] p[ri]mo q[uod] duo n[ati]va
 s[un]t s[ic] ut op[er]e nobili et vili q[ui] de
 a[cc]id[en]tibus

¶ In quibus h[is] duobus tractat[ibus] a[cc]id[en]tibus
 h[ab]ere oportet no[n] aliud
 ordinari p[ri]ncipal[iter] t[ame]n t[ame]n
 veniend[um] est ad q[uod] d[ic]itur d[ic]itur
 aut p[ro]p[ri]et[ate] a[cc]id[en]tibus supra p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur me-
 brans et p[ro]d[um] s[ic] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur s[ic] s[ic] et
 in super p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur cas[us] q[ui] accidit eis t[ame]n
 q[ui]n q[ui] p[ro]p[ri]et[ate] et p[ro]p[ri]et[ate] v[er]it[ate] cas[us] p[ro]p[ri]et[ate]
 p[ro]p[ri]et[ate] m[er]it[us] cas[us] n[ati]vas et v[er]it[ate] q[ui]n om[n]i
 em op[er]e q[ui] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur al[ia] p[ro]p[ri]et[ate] s[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 nobilib[us] hoc e[st] de nobili subiecto s[ic] p[ro]p[ri]et[ate] v[er]it[ate]
 hoc e[st] de vili subiecto ignobili ad m[er]it[us] s[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 duo modi quare v[er]it[ate] e[st] q[ui] m[er]it[us] quid p[ro]p[ri]et[ate]
 acc[us] de qua q[ui]m[us] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur et q[ui] est
 q[ui] g[ra]t[is] in nobis p[ro]p[ri]et[ate] accidenda que
 in s[ic] eis accidenda em maxima v[er]it[ate] q[ui]
 q[ui] p[ro]p[ri]et[ate] ad s[ic]m[us] cas[us] q[ui] quid e[st] et s[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 q[ui] duo mo[di] necessarij ad p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] ad s[ic]m[us]
 aut p[ro]p[ri]et[ate] ita et p[ro]p[ri]et[ate] necessarij ad s[ic]m[us]
 a[cc]id[en]tibus p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur h[ic] p[ro]p[ri]et[ate] q[ui] est
 effectus d[ic]itur q[ui] illa h[ic] no[n] possit
 de n[ati]va p[ro]p[ri]et[ate] a[cc]id[en]tibus sed op[er]e ex
 p[ro]p[ri]et[ate] possit[ur] concipere qui licet malit[er]
 p[ro]p[ri]et[ate] s[ic] p[ro]p[ri]et[ate] nobilib[us] et p[ro]p[ri]et[ate] s[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 de v[er]it[ate] a[cc]id[en]tibus et aut op[er]e et alia h[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 at e[st] v[er]it[ate] s[ic] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur et v[er]it[ate] h[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 h[ic] t[ame]n p[ro]p[ri]et[ate] e[st] v[er]it[ate] q[ui]a s[ic] p[ro]p[ri]et[ate] n[ati]va
 p[ro]p[ri]et[ate] a[cc]id[en]tibus sine h[ic] h[ic] no[n] p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 aut duo mo[di] m[er]it[us] e[st] e[st] m[er]it[us] op[er]e
 mane q[ui] alter illor[um] e[st] p[ro]p[ri]et[ate] v[er]it[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 h[ic] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur op[er]e nobis g[ra]t[is] op[er]e
 de a[cc]id[en]tibus q[ui] in s[ic] a[cc]id[en]tibus. Alter aut[em]
 e[st] m[er]it[us] et doctrina p[ro]p[ri]et[ate] q[ui] d[ic]itur q[ui]
 e[st] et p[ro]p[ri]et[ate] quid e[st] v[er]it[ate] quod p[ro]p[ri]et[ate] no[n]
 em d[ic]itur p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur quid p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 eo q[ui] d[ic]itur p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] q[ui] d[ic]itur m[er]it[us]
 p[ro]p[ri]et[ate] est p[ro]p[ri]et[ate] m[er]it[us] p[ro]p[ri]et[ate] et doctrinalis

hij est duo mo[di] necessarij ad p[ro]p[ri]et[ate] m[er]it[us]
 em op[er]e op[er]e auditor[um] p[ro]p[ri]et[ate]
 et t[ame]n q[ui] e[st] iudicare de locutionib[us] de s[ic]m[us]
 diffinitio d[ic]itur at p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur et t[ame]n
 e[st] iudicare de locutionib[us] d[ic]itur et p[ro]p[ri]et[ate]
 bant[ur] at m[er]it[us] at[em] q[ui] aut p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur
 em p[ro]p[ri]et[ate] m[er]it[us] p[ro]p[ri]et[ate] aut e[st] e[st]
 m[er]it[us] et videat quid v[er]it[ate] t[ame]n p[ro]p[ri]et[ate]
 h[ic] aut duo mo[di] sufficiat eo q[uod] op[er]e
 t[ame]n p[ro]p[ri]et[ate] n[ati]va h[ic] lib[er]is satis constat e[st]
 n[ati]va et sup[er]fluo ad p[ro]p[ri]et[ate] hoc p[ro]p[ri]et[ate] m[er]it[us]
 ad p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur et constat e[st] multa
 m[er]it[us] et ideo no[n] e[st] nobis necessarij est
 duo mo[di] p[ro]p[ri]et[ate] aut p[ro]p[ri]et[ate] quid e[st] v[er]it[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 s[ic]m[us] et p[ro]p[ri]et[ate] quare m[er]it[us] s[ic]m[us] a[cc]id[en]tibus
 q[ui] em d[ic]itur et q[ui] d[ic]itur ip[s]e s[ic]m[us] m[er]it[us] e[st]
 d[ic]itur aut e[st] t[ame]n d[ic]itur q[ui] om[n]i d[ic]itur
 d[ic]itur et audire d[ic]itur deb[et] h[ic] d[ic]itur
 h[ic] m[er]it[us] iudicij et hanc d[ic]itur h[ic] p[ro]p[ri]et[ate]
 regentis et m[er]it[us] s[ic]m[us] d[ic]itur s[ic]m[us] p[ro]p[ri]et[ate]
 facit de a[cc]id[en]tibus h[ic] em s[ic]m[us] d[ic]itur
 d[ic]itur et de om[n]i m[er]it[us] iudicij
 q[ui] debet h[ic] de p[ro]p[ri]et[ate] n[ati]va a[cc]id[en]tibus
 Non em e[st] doctrina sapient[er] p[ro]p[ri]et[ate] n[ati]va
 n[ati]va sed op[er]e q[ui] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur al[ia] n[ati]va
 v[er]it[ate] et de p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] accidenda illius
 singularis et p[ro]p[ri]et[ate] et p[ro]p[ri]et[ate] h[ic] mod[us]
 alius sapiens vel idem aut alius t[ame]n
 e[st] d[ic]itur et sapiens m[er]it[us] n[ati]va al[ia]
 rei singularis et p[ro]p[ri]et[ate] v[er]it[ate] n[ati]va p[ro]p[ri]et[ate]
 p[ro]p[ri]et[ate] q[ui] e[st] de mobili corp[or]e m[er]it[us] h[ic]
 em no[n] sufficit nisi ut h[ic] e[st] p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 d[ic]itur p[ro]p[ri]et[ate] et p[ro]p[ri]et[ate] in n[ati]va p[ro]p[ri]et[ate]
 lib[er]is aut v[er]it[ate] om[n]i p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 h[ic] notat d[ic]itur per quas p[ro]p[ri]et[ate] ab alia
 p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] et s[ic]m[us] quolibet p[ro]p[ri]et[ate]
 p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] h[ic] s[ic]m[us] d[ic]itur n[ati]va per
 quas p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] al[ia] p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 v[er]it[ate] s[ic]m[us] p[ro]p[ri]et[ate] quod d[ic]itur e[st] de
 corp[or]ibus et quod d[ic]itur p[ro]p[ri]et[ate] de a[cc]id[en]tibus
 et p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur m[er]it[us] de p[ro]p[ri]et[ate]
 a[cc]id[en]tibus ip[s]e aut aut p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 d[ic]itur s[ic]m[us] m[er]it[us] quos tradidit d[ic]itur
 et note p[ro]p[ri]et[ate] d[ic]itur quas h[ic] ad m[er]it[us]
 et s[ic]m[us] e[st] m[er]it[us] p[ro]p[ri]et[ate] p[ro]p[ri]et[ate]
 nature q[ui] v[er]it[ate] al[ia] sub p[ro]p[ri]et[ate] h[ic] p[ro]p[ri]et[ate]

magis particularis quod ipse sint. Quibus
igitur inducto manum ferunt et quicquid volent
docendo narrare et tradere quod per rationem cognov-
erunt et quod per experimentum vident de na-
tura animalium debet habere diffinitiones notas
per se per quas dirigat intentionem loquentis
de natura animalium secundum illas diffinitiones
quod ipse sunt modum ad probandum esse aliud quod
querit in natura et per eas debet iudicium
tunc hoc quod dicitur in animalibus de quibus
accidentibus aut propriis sit certitudinaliter
verum si demonstrari potest aut sit circa vel pro-
cedendum si ex probabilibus colligitur quod non in
omnibus huiusmodi per demonstrationem suam sed in
quibusdam necesse est appropinquare et quod non repugnat
animalium naturam probabiliter hoc eis credimus
in eis docens enim ipse naturam non potest in
se natura sicut dixerimus sed per diffinitionem
separatim tradit unumquodque naturam per se et
quodlibet separatim dicit quid est et tunc dicitur
acta ipsa illi in eis quod voluit dicitur per rationem
sicut separatim daret separatim naturam hominis
et naturam leonis et naturam canis et aliorum
animalium ipse dicitur. Si autem nollet tradere
diffinitiones huiusmodi et noluerit loqui de accidentibus
quod accidit omnibus animalibus non quod panem
tunc simone diffinitionem nullis quibus generaliter
in eis quod animalia sunt et per illas diffinitiones loquitur
de his quod secundum genera accidit ipsis animalibus
et accidentibus quod plures animalibus quod sunt
generis quod sunt ad quos ipsa animalia sunt
diversa generis subalternativa qualia accidentia
sunt somnus et angustia quod quod generis animalium
sunt sicut gressibile et volabile et natale
et reptile quod subalternativa sunt generis quod quod
animal est sicut animalia sensibilia et talia sunt
de omnibus animalibus et accidentibus ad libitum
naturalibus occurrunt simonibus. Vbi ex certis simonibus
revertitur et corruptam vitam et morte
et in potentiam. Et huiusmodi acta animalium et
tunc illis est tradendum de aliis accidentibus
quod non sunt solius corporis sed est anima quod
de sensu sensu et sensibilia et alia huiusmodi
sicut de motibus animalium et membris et
quibus talibus. Tamen simone huiusmodi de talibus
sunt animalium magis quod ad ipsam doctrinam in
quam simonibus latens est et non manifestus non

detrahitur latente autem dicitur in principibus in
illis libris patet que sunt in multis quod ad hanc
suam denaturis particularibus animalibus non
manifestum autem videri in suis conditionibus in simone
municipali naturam tunc non est sicut eas in
potencia eo quod huiusmodi simone doctrine videtur
innatus et non apparet naturam animalibus propriis
et accidentibus corporis. Sic ergo manifestum est
quod nos appropinquamus hanc aliam suam inducere quod sit
per ipsa singulis generibus quod aliter naturam doctrina
animalibus non est perfecte tradita.

**Capitulum secundum quod ordinem doctrine sit
precedendum et postea eorum quod animalibus attri-
buitur**

Manifestum est autem quod si per animam
studium magis ad dicendum ea que
cuiuslibet animalis per se secundum suam
formam in specie quod sunt et sic
narrare accidentia ipsius hoc modo dicimus
plura accidentia animalium multoties eo quod
idem accidens plures quod sunt tunc multa ac-
cidentia sunt de his que sunt quod sunt non
soli quod sunt et sic redibimus magis simonibus
multoties eo quod fere quodlibet accidens
quod in partibus ipsius sunt de animalibus libris dicitur
magis est in equis et hominibus et canibus
et multis aliis animalibus. Et id quod voluit
erit dicitur accidentia cuiuslibet animalis generis
animalium per se et animalium quodlibet accidens in
tunc forte enim accidit in suis animalibus
de quibus alia quod sunt et unus per simonibus
diffinitio eo quod diversa sunt secundum dicitur for-
me specificas ab omnibus aliis sicut est in
generibus animalium que sunt ad invicem diffinitionem
in modum subalternativa generis non subalternativa
partem quod dividit animal per volabile et nata-
le et gressibile et reptile et quod dicitur
butas suas sunt diversa et quod dicitur
quia enim quod dicitur animalibus et quod dicitur
ipsa et singularia non lateat nos quomodo
recte secundum suam et ordinem intellectus per
redendum sit nobis tradendo doctrinam de his
queramus igitur quod ex his naturam
precedentes sunt consideranda anima quod
generis animalium et ex illis consideranda sunt
ipsa cuiuslibet generis autem et animalibus ex po-
tibus quo ad nos precedentes debemus in
tempore narrare naturam et dispo-
sitionem animalium ipsorum

que cuilibet aiali scdm sua nam ppam
 aut hoc aut mo ito determinat et notu
 certificare de ipis qd hoc effugit man
 suam ppter multitudme et infinitate q
 mtalibus. Si aut de his tractand et dicad
 gnaliter. Et tuc qd qm inquiri vtridnaliud
 sit considerat scilicet e metatate aut astrolo
 giaz q multa pte quigit phyca parte q
 tensum e m ad mo phisicay hy em pmo
 ponit ea de quibus inquirat scilicet hinc aut
 plus defectu aut tmgulid hie tres duobz
 rectis equalis angulas et postea aduigut
 eas istaz q su media demtracm. Sic
 igit querit vtrid phisicis de qibus aialud
 loquens debet considerat res nales et
 manifestas opacoas et passiones quidmo
 rd ppeccay aialud. Et p q debeat assigne
 eas de eis an est ut pcedend m rdy
 quas narrau. Silypanamq aut exomibus
 iductis q pns narrauda st ea q su mani
 festand opacoand et passioand aialud scilicet
 facta de omibz deca pmductis libris et tuc
 debemq induc eas corp q emulauq et dyp
 imq quere aialud gnalibus. Nos aut m
 scilicet libe multas eas assignabimq sm
 q multe st eas gnacoas et gnatay scdm
 natam et mo nraa onpd e phicay sic
 in grad dicamq cam finale q ad e corp
 et dicamq cam efficienca sue mouete q
 e phapm motu q m idem coradiu ad
 forma mombus mobilibz ad forma et de
 inde volentes face suam pfram distmg
 uemq q astay st cause pme aliaz causas
 scilicet e fms et q st cause pme q abist
 hnt calitate suad ita q no cant sine ipis
 Videbur aut mambus mobilibz ad forma
 scilicet dyomq q ad forma q diffinit ee illa
 p qd ames alie st ead ee forma a q
 sumit rei diffinco vera m ambus reay
 illis qz gnaco e pntentaco m ee vob pa
 nam q vere e forma rei. Et similit est e
 omibus quatid conca et sustentaco e
 vce artificiat q forma artf diffinco oi
 talid accipit ex forma sensibili q accepta
 e tu matia et codisternotibus rem dif
 smtam ab aliis. Natatis em sensibili q
 tu matia accepta st accipit sicut m 2o

dyomq phisicand. Sic em facit medicus q
 phisicis est phisicis q diffinit mediacz
 p matiaz sensibilem dicens quod e suad pa
 hois et egois et neutrois. Et q e suad qua
 hnam corpis diffines sensibiles agnoscat
 scdm ea quibus sanat scdm ea quibz m fir
 mat. Similit aut facit carpentariu q vni
 tator est phic q diffinit p forma artf q
 qceptit matiaz sensibilem suam carpentari
 ambo em ista indiffinitibz suad dicit eas
 finales ppter quas facies tuc efficietes
 sup matiaz subiectu sensibile omne quod fa
 aut vltimud et melius
 est ad ppter quod sine finale i opibz no
 et artificey. Necessariud aut quod est m
 rebus omnibus nature scdm eade modu
 venit meo fm q mouet m arduis et
 medicina admes uie dantes fmanes diffi
 tuos m phic m tendit ad vltimud sine
 p fmonu diffinitu scilicet et m carpentariu
 et mediacz et de omibus hys ad pns de
 trahit e m ad moia phic et i requirat
 ad pportet aut ho repetit ex m phic dicit
 quat mois dicit nram dicit aut duobus
 mois videlicet simpliciter melius et m
 q sine motu st et hoc e nram quod est
 e dyomq demtracm. Sedo aut mo
 dicit transspeto mo sue per suppon fms
 et h e nram quod e motu rebus mobi
 libus q attribuit gnaco sicut ee nram
 dicit m artificiaibz q voluit diffinire sue
 artificia p formas artificiales q mouat
 m matiaz sicut q diffinco assignat domq
 aut alius plu simlis artificiat tuc em
 nram no e absolute ut st hgnud aut la
 pis artificiat sed supposita forma q e q
 plematid domq nram est lapides et lig
 et ceteras ee artificacoas et intalibz hnt
 e pns quod e pns artificiat sicut ligna
 et lapides st debeat ee pns et deinde
 hat e quod iteru fms e p m quq y illa
 ut nram e pntem ee p delectat ee domq
 et st nram supponis e m ambus ad fi
 nem ordmat q e plematid domq p
 ppter hoc facta e opaco omi reay ad fi
 nem illud ordmatay q m tendit vltimo
 opari carpentariu. In omibz em illis e

neratio et gnancia sūt p̄t̄ fōmā q̄ e
 subd̄ faciens gnāciō et nō e q̄ s̄d̄ fōr̄l̄is
 est p̄t̄er gnāciōm et p̄ gnāciā q̄d̄es q̄
 emp̄doles op̄māq̄ nō eē s̄m̄e ī nātā
 sed s̄cī v̄m̄i q̄ p̄ r̄am p̄ accid̄es enarrat
 dixit em̄ q̄ in ord̄me aīalud̄ accidit q̄ sūt
 aīa et eūem̄ sepe q̄ aliter p̄ et ideo p̄
 accidens h̄m̄o ē h̄m̄o et aīm̄ q̄ accid̄es
 ē aīm̄ sicut dicit m̄aricōe p̄andib̄ q̄
 nō per cām nālem h̄ fracturā in medio
 sed p̄t̄ius accidit eis talis fractura q̄ p̄
 h̄p̄iā op̄māciā sūt sūt in loco forānis p̄
 m̄u t̄uēuē et ad aliud sūt caū īsp̄ata
 sūt Emp̄d̄ em̄ nō dicit cām eē s̄m̄ale
 ī nālib̄ ignoraui em̄ emp̄d̄ q̄ s̄m̄a
 genāciō debet h̄re talē fōmāciū v̄tute
 quādd̄educit ad hanc fōmā et nō aliā
 q̄ illā v̄tute fecit in s̄m̄ate hoc erat
 ante ip̄m sicut h̄m̄o ē generans q̄ dat
 v̄tutem fōmāciū s̄m̄ati p̄ em̄ fōmā q̄
 s̄m̄e in nātā nō p̄lū diff̄m̄e p̄cedit
 p̄t̄enāciā sed eē h̄p̄e sicut p̄bat ī p̄m̄e
 p̄p̄t̄e libro v̄o h̄m̄o em̄ gnāciū h̄m̄em̄
 et sol̄ ita q̄ fōmā gnāciū p̄ducit ex fōr̄
 gnāciō et s̄cī ē m̄m̄ibus nālib̄ d̄q̄b̄
 s̄m̄gendo op̄māq̄ ē emp̄d̄ q̄ p̄p̄e s̄m̄e
 tā gnāciū Gnāciū v̄t̄e ex fōmā gnāciū
 efficiētiē p̄m̄o p̄at em̄ are v̄dolōnd̄ q̄
 ē art̄ifex et efficiētiē v̄magm̄d̄ enear̄
 op̄at̄ ita et nā d̄v̄s aut illa fōmāciū a
 p̄ans ē diff̄m̄as quēdā et fōmā s̄m̄e ma
 t̄ia fōm̄e illud q̄ ē m̄ere Et nō v̄dolōnd̄
 ē p̄p̄e s̄m̄e tā fōmāciū p̄cedente op̄m̄ sed
 fōmā facies et facta nō gnāciū in mat̄iā
 Aliq̄m̄ aut forte eī talis fōmāciū p̄d̄m̄
 s̄m̄em̄ d̄p̄onem̄ nō t̄m̄e p̄p̄e hoc dicitur
 nō h̄re cām art̄e q̄ raro fit op̄m̄ s̄m̄e
 ter aut fit ab art̄e Casu em̄ aliq̄m̄ non
 statuariū facit statūm̄ Et t̄m̄ aliq̄m̄ nō
 h̄m̄isicū nō m̄isicat Et p̄at̄ ē art̄if̄
 alit̄ res q̄ta et ē nālit̄ Et nō p̄p̄e d̄ic̄
 laq̄nt̄es q̄ tā finalis q̄ ē p̄t̄er hoc q̄
 m̄genāciō h̄m̄is q̄m̄ h̄m̄is h̄e ip̄as res
 nāles tā q̄m̄ s̄m̄e ip̄as eē non p̄p̄e sicut
 s̄m̄e talibus m̄eb̄is Sic em̄ ē fere p̄
 aut valde fere Et p̄ aliq̄m̄ p̄p̄erant̄
 nature et t̄m̄ sicut s̄m̄e ip̄as et nālit̄
 laq̄ndo nālia non p̄nt̄ eē palud̄ modū
 Ip̄e em̄ res s̄p̄e p̄ter q̄ em̄ v̄l̄m̄id̄ ē

nam ideo natio et no accidit
 tale eē s̄p̄t̄er quod eī illud quod est s̄p̄
 quod ē mat̄ia s̄m̄e potētiā et efficiētiē s̄cī
 hoc m̄eb̄id̄ Et post hoc erit aliud quod
 op̄m̄t̄ ex illo et dēinde eī totū p̄f̄ctū
 v̄l̄m̄id̄ sicut p̄ dicit q̄ v̄l̄m̄id̄ gnāciū
 erit h̄m̄o q̄d̄es nāt̄e ē eē s̄m̄o m̄eb̄ra
 s̄m̄ilia et ex illis nāt̄e ē eē h̄m̄es et t̄o
 ista genāciū nāt̄a ē s̄p̄p̄oito v̄l̄m̄o gnā
 t̄o per h̄m̄t̄ ergo modū nāt̄at̄ erit d̄
 usq̄ p̄ans et p̄p̄oitiō in amb̄z rebus
 naturalib̄

**Capitulum 3m ex quibz et quot motu
 causā causanda sūt ea q̄ q̄runt̄ de
 aīalib̄**

Supposito igit q̄ ex causis ī nā
 lib̄is p̄cedend̄ est queramus
 ex quibz causā op̄t̄ p̄cedē d̄nt̄
 qui em̄ et illi am̄s qui locuti
 p̄ philosophice de rebus nālib̄ nō q̄
 d̄eriuētiē aliq̄ cām ex p̄ncipiis nālib̄
 īp̄ mat̄iā et d̄erip̄ d̄eter̄ m̄m̄uētiē q̄t̄
 talis tā h̄e tālitate et cōsiderauiētiē q̄
 ē motor eius q̄ nos vocam̄ tāz efficiētiē
 aqua ē res s̄m̄e p̄ d̄iūsa ab eo q̄ d̄eb̄z
 eē p̄at̄ s̄cī q̄ p̄t̄at̄ aut op̄at̄ rei nō
 d̄m̄er̄ s̄p̄ic̄t̄ ar̄cto op̄us s̄m̄e q̄ op̄at̄ d̄ic̄
 eē p̄p̄e hoc ē p̄ nām̄ Om̄ia em̄ nālia
 dicebant s̄cī per nām̄ mat̄iē et d̄ct̄ā
 h̄m̄t̄ p̄t̄at̄es mat̄iē dicentes q̄ ignis
 p̄p̄e ē calid̄ et t̄ra s̄p̄id̄a Et q̄m̄ nā
 ignis p̄p̄e ē leuis et nā t̄re ē p̄and̄osa
 et p̄d̄m̄ tales mat̄iē d̄p̄onēs nāt̄ant̄
 causēdo gnāciōm eius tāq̄ v̄m̄id̄ Et p̄t̄
 d̄ic̄t̄ de gnāciōe aīalud̄ et arbōrū d̄ic̄t̄es
 nihil am̄o eē fōmā et s̄m̄e sed om̄a
 gnāciū ex op̄at̄e talud̄ qualitatū mat̄iē
 Sicut p̄ aliq̄m̄ d̄ic̄t̄ q̄ q̄m̄ aī p̄m̄oitiō
 nem̄ fluit̄ in corp̄o erit in corp̄o v̄l̄o
 p̄ euāporatōm aī v̄l̄i s̄cī aqua euāpo
 rat̄ erit p̄f̄m̄id̄itas et ex tali p̄f̄m̄id̄it̄e
 q̄ s̄cī ex qualitatib̄ mat̄iē eī t̄ aīalud̄
 ceptaculū ab̄i et s̄p̄fluitatū h̄m̄d̄it̄
 et p̄at̄ q̄ p̄ s̄t̄erit̄ et em̄ v̄m̄a et
 p̄at̄ p̄ aīq̄m̄ d̄ic̄t̄ q̄ nāq̄ nō s̄m̄id̄it̄
 et p̄ forat̄ p̄ fōmāciū v̄tute ex v̄t̄
 te fort̄e sed p̄t̄ius ideo p̄forat̄ est
 p̄ ib̄i ex̄it̄ et an̄h̄elit̄ qui attrat̄ q̄
 in aere r̄p̄m̄ato et p̄ h̄m̄is q̄l̄it̄at̄e

māles fingunt q̄ aer et aqua s̄t s̄t ca-
uantes terna corpora s̄t māta corpora go-
nerator hor e q̄ sustinent nām gndatōs
corporā totā eō corpus corporibus q̄ elomta
vocant Et tales tād vīs nālud eō dicit
omēs dicit antiqui hor aut nō p̄ssiat q̄m
sup̄p̄itō q̄ homo creatū h̄ aialia s̄t res
nālud nō nō s̄nt nālud res m̄s p̄ s̄mān
habēt nobis eō dignū eēt dicit et declarad
p̄ rām s̄mān et hō mēbrū eō caro et q̄ hor
sanguis et hoc os Et s̄milit̄ dcalis homo
genis p̄ribus eōd mō p̄ rām s̄mān et s̄mān
dētrābim̄ p̄tes entrogētas que vacat
organa eō q̄ s̄mān aut s̄mān accommodata s̄t
est facēs q̄ q̄p̄m̄t eō m̄lēt mēbrū et
manū et p̄es q̄ s̄t q̄p̄m̄s eō s̄milit̄ et
dissimilit̄ p̄ribus s̄mān et facēs q̄m q̄
p̄m̄t eō dignū qui s̄mān dissimilit̄ et q̄p̄
m̄t eō carne et esse q̄ s̄mān p̄tes p̄tes et
hec s̄mān p̄tes omēs p̄ter quid hoc est p̄
s̄mān Et d̄ nos dicit p̄ter dicit aut
s̄mān eō h̄mān tales p̄tes q̄m illa v̄ta
eō s̄mān p̄ter quid s̄mān s̄mān in s̄mān de
aut dicit eō q̄ s̄mān eō aut v̄ta eō
s̄mān ip̄m̄s Et s̄t non s̄mān assignare
t̄m māta v̄ta dicit eō q̄m v̄ta est
s̄mān eō ignis et terra s̄mān dicit empe-
doctēs Si eō debem̄ dicit et rām et
dissimilit̄ lecti aut alius artificiatū m̄s ars
ym̄tāt nām magis debem̄ distincta dif-
s̄mān assignat s̄mān ip̄m̄s q̄ māta
dicens q̄ lectus eō lignū et eō s̄mān lectus
eō lignū et eō eō Si aut dissimilit̄
lectū s̄mān hoc q̄ dicit h̄mān hoc eō p̄ s̄mān
s̄mān hoc dissimilit̄ ip̄m̄s d̄ totū eō ip̄m̄s
d̄d̄ q̄ lectus eō hoc et hoc lignū videlicet
et eō et h̄ eō mān q̄m s̄mān hoc si q̄
d̄d̄ eō eō lignū et eō eō d̄d̄ eō lectū
Si aut volum̄ narratū hoc eō dissimilit̄
tū s̄mān s̄mān q̄ eō s̄mān ip̄m̄s eō
q̄ m̄ artificiatū s̄mān eō s̄mān tū diste-
tua dissimilit̄ dicit s̄mān ip̄m̄s et
dētrābim̄ eō p̄ sua dissimilit̄ eō q̄ nā
que cognoscit p̄ s̄mān nobilitat eō quā
et q̄ cognoscit p̄ māta Si ergo q̄libz

mēbrū et q̄ aial s̄t debet eō cognitū q̄
s̄mān et colorem Unde dicit Democritus
h̄m̄ eōd̄ctis s̄mān videt q̄ op̄m̄o s̄mān s̄t
talis q̄ s̄mān quidē m̄quēnda s̄t s̄mān
m̄d̄ nō dicit eō s̄mān s̄mān accidētālē
q̄ eō s̄mān et color eō s̄mān aut s̄mān eō
s̄mān patet m̄s m̄s h̄mān p̄p̄m̄s
h̄m̄ eōp̄m̄s op̄m̄o democriti q̄t ergo s̄mān
s̄mān op̄m̄o q̄ ad s̄mān nālē s̄mān
s̄mān et color qui app̄m̄t m̄ h̄mān non
dicit hor m̄s q̄ p̄m̄t s̄mān eō cognitū
p̄s̄ et p̄m̄t eō cognitū s̄mān s̄mān
dubitatō s̄mān eō cognitū eō p̄s̄ et p̄m̄t
et p̄m̄t ḡm̄t cognitū s̄mān s̄mān
ostendit m̄ s̄mān nō t̄m m̄ s̄mān q̄
q̄p̄m̄t h̄m̄ s̄mān eō māta sola assignat
eō s̄mān h̄mān eō s̄mān s̄mān māta h̄
h̄mān eōmān Et q̄m̄ s̄t h̄m̄ s̄mān s̄mān
s̄mān et eōmān colorem nō tamōn
vere eō h̄mān Similit̄ aut eō de māta ista
nālē et māta figurata et p̄ta h̄m̄ eō ig-
nota s̄mān m̄ nōta ḡm̄ta et nō m̄ s̄mān p̄
et m̄ s̄mān figuratū qui nō h̄m̄ s̄mān figuratū
m̄ s̄mān et m̄ s̄mān eōmān Sic eōm̄ facit
carpentariū q̄ vult narrare māta nō
aliquid aliud facit eō lignū p̄ dissimilit̄
art̄ dicit s̄mān m̄ māta Similit̄ facit q̄m̄
vult dissimilit̄ ḡm̄t s̄mān s̄mān ḡm̄t eō
h̄m̄ māta assignat et tād efficientes et
s̄mān et virtutes s̄mān op̄m̄o m̄
h̄m̄ māta Carpentariū aut dando tād
m̄ s̄mān eōmān tūḡ dicit s̄t q̄ s̄mān mā-
ta dicit s̄mān et s̄mān q̄ h̄m̄ s̄mān
m̄ h̄m̄ māta et s̄mān m̄ s̄mān quibz m̄ dicit
opus nālē aut dicit tād et aqua p̄ māta
m̄ qua s̄mān q̄m̄ta s̄mān quibz m̄ ab ef-
ficiente m̄ dicit s̄mān nālē Depe eōm̄ do-
tūḡ m̄ dicit lib̄ p̄ h̄m̄ nālē q̄ qualitates
s̄mān h̄m̄ virtutes s̄mān s̄mān a quibz
s̄mān s̄mān q̄m̄ta s̄mān q̄ s̄mān mā-
ta h̄m̄ virtutes s̄mān h̄m̄ q̄ vacat s̄mān
māta Carpentariū tād m̄ dissimilit̄ q̄
p̄m̄t m̄ s̄mān melius dissimilit̄ et p̄fectū q̄
nālē nō facēs m̄com m̄s de māta
Alm̄ v̄ta cadit m̄ ope m̄ s̄mān eōmān ar-
t̄m̄ facit lignū alicui p̄ s̄mān et alicui
equale et planū Et s̄t p̄ m̄ s̄mān tād s̄mān

alij de forma et sic dicit aliquid deo
 ppter quod e lignum sic tali figura figurat
 et apt quid sit e factum et fugit p opus
 in summa ppter quod no e factum nisi ut
 sit talis forme uel talis figure et aut
 phisicus pda assignas matiam no recte de
 manifeste qm finone diffinitue debet
 dicit ppter quod est aial et quid e ut tan
 gat forma et finem et diffinendo diffin
 narat formam lecti et q aial formale et
 finale pmo aialud e debet dicit si ho
 e aia quod cadit in diffinitoe aialis et est
 debet dicit si illud e aial uel p aie quod
 cadit in diffinitoe mebroz aialis et debet
 ostende q aial copulabit et carueit
 aia no habet rem aialis nec remanebit
 aial post hoc neq aliquid mebroz rema
 nebit mebroz uero sed remanebit in fi
 gura mebroz em et forma exterior sicut aia
 lia de quibus cantant poete in uersibus
 formibus suis q mutata s in lapides q
 illa no remaneit nisi figura aialud s
 ata se hnt iste res pdm quod diuina na
 lis debet in diffinendo in pda aialud di
 cere et docere de diffinitoe aie et pda eiq
 qnto magis patet q aia pncipud e aialud
 sicut in libro pmo de aia diuina et debet
 narrare assignando diffinam cuilibet aie
 et diffinam cuilibz moti in uersibus aie et
 diffinere quid sit aial et ostende q aial
 aia sit pars aialis aut non et deinde
 debet narrare acta q accidit aiali et
 sic aie q e talis aut talis qsto igit mo
 dno p diffincom aialia duobus modis uno
 quoru alter e sicut matiam et alter est p
 forma sive pda dans ee et rem natura
 em sicut diuina mo phisica dicit sicut ma
 tio sive gnatio q e sup matiam et dicit sic
 qplemetu et gnatio no dicit natura nisi
 q e ad natura q e qplemetu et igit ma
 nifestu q pdm talem diuisionem talem de
 bemo considerare melius nalis et a nalis
 aialud magis debemo actuue considera
 in diffincom aie q in pda matie matiam
 em no dicit na ppter matie diffincom sed
 analogia ad formam qm ita e de ligno
 quod dicit lecti et epoda lignum em in

202
 potentia dicit iste res et no actu et
 similis in phisica dicit matiam nata gnatio
 id est aia aut aliquis considerat in natura
 aialud pdm quod diuina dubitabit sicut
 utra nalis pphus dicit debet de comi aia
 nali magis aut de aia aliq singulu q p
 cipud e aialud genatoz et corruptoz qm
 si loqui debet de omi aia nulla quo ad h
 er diuersitas inter ead et pphm amiusale
 pmo qui loquit de aialibz orbis eo q in
 tellectus pphm p m qrit suam corp q uero
 intellectua s et p cad qrit nalis pphs no
 est inter eas quo ad hoc diuersitas ma
 fectu aut e ephs que in libro de aia hnt
 data sunt q pphus nalis qrit agnoscere
 omes nales res q sua pncipia formata
 et eius pda e considerare de intellecto et i
 tellecto p aliquo modio licet illa sint separata
 et diuisa. Sicut em comi e et opus una de
 ambus rebus collat admittit p aia i
 tellecto al confert ueractu ad corpus pncipud
 est quo ad hoc una sicut uel opus sed
 ex p babilibz est tam de corpore q de aia
 huius. Sic em sicut et opus sensu et uero
 sensu aia e aia eo q aia confert ad al
 tero p reducom et uero no aut qlibet
 aia est pncipud motus localis neq pncipud
 motus mebroz aialud sed queda e pncipud
 augmenti em sicut pncipud illud quod e
 ratiocinatio et pncipud aliter pdm quas
 da sensu quod e in uersibus alijs aialibz
 q s in molula pdm loco intellectus aut
 nullus corpus e accidens et meqil oio
 talud e malitius aialud istoz nam ergo
 manifestu e nobis q quia debemo loqui
 de causis formalibus aialud et mebroz
 corp no debemo et loqui de tota et
 em aia sed pdm illud modio quo e pncipud
 aialud genatoz et corruptoz debemo loq
 de ipa non em in tota natura e aia et
 pncipud aialud sed queda pars ipsius est
 pncipud huius. In aia em sicut multe partes
 et no ptece opmo nalis debet sumpit
 ex omi aia sicut ex aia pdm se p diffinome
 appet nobis ex dicto q nalis no intelli
 get omne quod de natis intelligit nisi ac
 cipienda cam q ppter quod meis et talis

ca aialud no e amio aia q supiora vi-
uit noluit aia q no pncipud aialud
em facit ars melius artificibus q no con-
siderat nisi forma p d m quod e pncipud
artificiat ita et facit nalis p d e r d o s
ma aialud et mebroz aialud d i a g t a m o
tu har q melius gnatis e p r e t e r q s u d
alud pncipud et alia causa q e e t m n o b
et m aialibus et har e matu q calidu e
et frigidu et h u d u et s t e d q m a t a e s t
p a r e t o t u s g n a t i p p t e r q u o d e r a d d i a g
q s t e l i d e s t g n a t i d s i c u t q u i d d i x e r u d
d i g n u e u t s i t g n a t i d e x m a t r i a a m g e
n e r a t o r q e i l l a q d i x i m q c a l i d u e t f r i
g i d u e t e c t a e l e m e n t a s i a u t e l i d g n a t i d
e e x t a l i c a u s a q e m a t r i a d i g n u e u t e t
a t t i n u a t s i b i t a l i c a u s a q d i x i m q h a c e s t
f i n a l i m a g i s q a l i a e t a t t i n u a t t a l i a i o
q e p n c i p u d a i a t a r e t t u e n o e s t s i c u t d i x o
e m p e d a c t q u i d i x i t e l i d g n a t i e t t a m e t o
t a u e t p e r s e s i n e c a u s a f o r m a l i e t f i n a l i d o
e m l a u d a b i l e e t a d m a t r i d m a g i s a p p e t q u e
r e l e p t i b u s q n o b i s Q u o d a u t e m a l i q u o t p a
e t m a l i q u o n o e a m o m o s i c e t a l i o m o
a l i e e t e s t s i c u t e u e n i t e u e n t q m a g i s
a p p e t a t t e d e r e m e l i u s c a r r u p t i b i l i b z q
m e l o m q u o m e t h i t e m o r d m a t r i d e t d e
h y s e a d d i s p u t a n d e m r o p h i c a p N o n
a u t d i x i m q i l l u d v a t a m q p p t e r q u o d e t
f i n a l i s e s t m a m b u s a r l u s e t m o i l a c o
h a r e m a m l o c o r e r i d m q u i b z o s t e n d i t
q a p l e m e t i d e e t f i n e e t q m o r d e a d i x i m
s i m e t h i t s i m p e d i e n s a p m q m d u s e r
m o b i l i l u s e f i n e e t n o m e l i u s i m o b i l i
b u s G o l y s o m i l i u s m a n i f e s t u d e q n a f o
m e e s t i l l u d a l i q u i d N o n e m e i e g n a t o
h u i q e o q u o l i b e t f e m e h a c e m p d m f o
m a e s t e o h a r f e m e e t n o e o a l i o s i c u t
e o f e m e h o m i n e h o m o s e m p a u t f i c q u e
h a r e d e t e r m i n a n d u s e t a g m i t u d p p h a c o z
m a n i f e s t a m h a c i g e t c a r p q a q u o e o r i t
e t d e c i d i t s e m e n e s t f o m i d p n c i p u d i l l i q
f e m e q u o d e o r i t a b e o e t a p m p f o m a m
q d a t s e m e n e a r t i f e x e i u s q u o d s i t
d e f e m e N e b e m g n a t e o r i u t e o f e r i a
e t s i m e e o n a f o m e q p e a r t i f e x e m
s e r e i l l u d a u t a q u o d e c i d i t p p m a s i c u t
h a m o g n a n s e s t e d a n t i o r q p p m a e p

em e gnatio formalis actua et plenaria
actua et substantia actua p d i t u t f o r m a
t u a q e m i p o a d m i d e m d i c t a f a c i t p p
m a i n g e n a t e g n a t o m r a d d u c t e t a p l e m a d
e t s t a m s e d m a m b u s q s t m p p m a t e e
t a a n t i o r g n a n s i l l e a q u o e o r i t e t d e c i d i t
s e m e n s e m e n e r i a d i c t d u d u s m o i s p
t o m p a m q m e s t s e m e n e i u s a q u o e p e r
d e c a s i o n e m e t e s e m e n e g e n e r a n d e r e i s t a u t
i l l u s p p t e r q u o d e s t s i c u t p p m a e q u i q u a d
a t t r i b u t e i a q u o e o r i t p p m o e t s e s e m e n
q u o d e g r a m i d q u o d a t t r i b u t e p l a n t e e o r i
e o r i u t e t e d n o s i t d u a s m u n o m o s e d
p a c i u s a m i q p e r v n d m o d u q n a r a u t
e t a l t i u s p a l i u d N e c t m e u t f o m a e t
a r t i f e x s e m e n s e d e s m p t e n c i a g n a t i
s e d n o n d i c o h i c m p t e n c i a e n i s i d q
p n a p i a f o m a l i a q h e m s e t e n d i t a d
a c t u s i n e m o t o r e a l i o e o m p e r o e t h o r
e i l l u d m q u o i d e f o m a u t a r t i f e x M a
m p s t i d e i g e n e r q a m e r e s t a l e s h n t
d u a s c a u s a s s i p p t e r q u i d e t n e c e s s i t a t e m
m a t r i e q n e c e s t s u p p o r t o s i n e s t a u t a s e p i s
d i x i m q m u l t e e m r e s p e o t a l i n e c e s s i t a t e
s i c u t e o c a u s a e d m i d e m g e n a b i l i a e o t a
l i b u s c a u s i s p r e d i m t q v a l d e s i m t m u l t a
e d u b i t a b i t a u t a l i q u i s d e m d u c t e t m o d i s
n e c e s s i t a t e h i c e t m p h i t q m f o r t e n o s t
s u f f i c i e n t e s s e d a p p o r t e t a d h a r a l i u d m o d u
p r e t e r d i c t u s m u e n i r o d i c t e m f o r t a s s e
a l i q u i s q m p p o r t o e o b i d e l e m q q u e t e n o t m
c a u s a s g n a t o r s a i a l u d s e d e t e s f i g u r e
m e l i u a r p o r p d i c t e t m u e n i t m o d q n e c
t a t q u i n o p e d i c t a m o i l l o r d u o r m o r s
q u a s d i x i m q p d m q u a r a m i d e n e c e s s i t a t s i m
p l i c a t q e m d i s p l i m s e t p d m a l i u d d i c t
n e c e s s i t a t s u p p o r t o m p h i c i s g n a t o r s s e d o z
a p p o n e a d h u c t o r a d m o d u e o r i t e m o i s
q u i d e t e r m i n a t i s t m q u o p h y s f o m o a d
l i t m e l i u s m e l l i g a t b r e u l t e r t e m g a m q n o
d a s i b i p o r t a s e t p q u a r u o r q u a r c o n g e t
p m i s e s t q n e c e s t s i n e q u o n o g t m g i t
e e u d f i c i r e m s i c u t i d q u o d e g a u p a l e a d
e e n e l f i c i s i c u t p p n a r e t e t a b u s o r i a s i m t
a i a l i e o q s i n e h y s n o e a i a l e t h a c m o e
n e c e s s i t a t s u p p o r t o p d i x i m q e e m g n a t o e
p h y s i c a r d o d i c t n e c e s s i n e q u i b z b a m d
a m e q u o d m t e n d i t n o g t m g i t e t s i n e
q u i b z n o g t m g i t m a l i d e o p e l l e s t l i b e r e

far macia est ncm ut quis no m fine
 Et sicut nauigare ciuitate q voca egred
 ut petam ad accipiat Et hoc mo dicto nmo
 adhuc indigemus si debem reddere cam fi
 nalem figure mebrans 300 dicit ncm qd
 e cum faciens sicut coacta dicit exnate
 facere quod facit Et hoc mo no indigemus u
 t pnd morali et no m phisico dicit ncm
 e q no qtingit se alie hie sicut pnt nca
 tatem pmissa pntia e qcto ad qd et
 ncm alia reducat eo q modi istius ncm
 alia mutant et hie e ncm indisciplis et
 digemus ipso indisciplina pntia si plogis ad
 debemus Sed hic impnti indigemus opponit
 ncm 200 dicitur quod quid est e ncm
 supponit sicut et pntia Sed pntia e ad ee
 et qcausale ad ee qm aut ad vitale et bo
 no et cancausale ad bonu et vitale sicut si
 vitale opacand mebroz organoz de
 beat pvenire maali ncm e mebra esse
 talis figure ut si ambulatio debeat ee ne
 cessario e talis figure ee pedes. Reuertes
 igit ad pntia dicitur q si dicit ncm 200
 pter dicit mzo pntia inductos et hie ncm
 e et melius q hnt pntia gnaco sicut
 et illud quod supio dicitur et postius dicit
 q h ncm dicit uno illis moz quos narra
 us mhar q pntia moz et 29 qntant m
 gnt q vnt hnt ncm supponit. Vt g
 q alius no dicit ncm uno istoz moz
 quos narraus mhar q pntia moz et pntia
 qntant m gnt q vnt hnt ncm supponit
 Vt gnt q alius no dicit ee ncm uno ist
 oz moz quos mhar dicitur qm non
 e decausale gnaco sicut ad pntia inducenda
 sed pntia e ad bonu et vitale obtinet
 Non igit e ncm illo mo quo dicitur q
 aal non pe ee aut gnaco mst sit maia
 talis aut talis sed pntia sicut dicitur sup
 ponendo q sicut debeat fnd ee lignu et
 tnt qnt q sit dura et sit dura sufficiens
 fssion lignoz opnt q sit de ferro uel ee
 aliter em no pntia vitale et tnt p
 cam Et similit dicitur mcorpe sicut argu
 tu et mstrumale qm qdlibz melius est
 qnt aliquid opacat alicz q no pntia n
 talis figure et talis maie Et pntia edeto
 to coipe argo hie mo hie dicitur ncm

et hoc mo ergo e p ncmate sic facta sicut
 e hoc sic figurat Et pter hoc q e vit
 litas gnaco opaco eius pter q e per
 istos igit duos moz moz modoz tae gna
 tans et ad finalis pter quod erit gnaco
 reud nalm pte et sine hie no foret
 gnaco sicut narraus m mdict. Maifestid
 aut e qd dicit quod declarand e eos i na
 reud et reud non dicit de quibz ferim me
 rion qui non ponit mst maia dicitur
 digna in na ee maia pntia hoc em nla
 eet ncm i nata q ncm supponit no
 est q pntia et colligit id ee tuz suppo
 tione aliud efficit ncm et ipm aut em
 pedoclem qui fnd ee negant et finem
 ipd antea ncm induat implulius locf
 et cogit addicend cam qta quod vacamz
 fnd et sine pter hoc em dicit alioi
 q sicut et forma rei st diffinito et quiti
 rei q dat rem et nom sicut facit aliquis
 volens diffinire os Non em dicit miaz
 solu que e am dementoz aut duo aut ta
 aut am dicit pntia dicit q os e mptio
 ex element talis vel talis et per mti ta
 nge fnd Similit aut facit volens diffi
 nire carne et volens diffinire mebrz q
 libet ad aut q pntia maia quod no
 pla subtilis pntia mst dicitur eius
 tae q dicitur e q ipi no diffinire ite
 nam gnaco neq ite dicitur quod ge
 nae gnaco Sed mter antiqz democritz
 dicit fuisse pntia q aliquo mo pntia
 subtilitati qntis tae neq facit hoc pntia
 tatus fnd dicit nalm pntia qui fuerit
 an ee ncm. Et m democritz pntia
 ee fnd stalem et acie figurat Et dicit
 it q genaco ee altaco Camaliur aut h
 apntia dicit fndali et facit queste moz
 m quendi cognom ne qui queste no
 potant m cognom pla Et tnt ad quene
 rnt pntia nalm et pntia sicut mntend
 vitate q pla e mnt ad vidend verid x
 pla e q regit m cognom nalm coipe
 Nos igit ee ncm pntia pntia de
 bemz fndare pntia hnt dicitur ddo q
 maialibus aia e q e ad q vacat pntia
 q sine finalis et hie qd e pntia coipe

et membrum dicitur propter istas res quas
 dicitur que sunt forma et finis et id quod
 vacans naturaliter in se ipso non est nisi per
 quod aliter in se ipso non dicitur illud
 igitur propter quod est id quod sit in se ipso
 est ultimum complementum et finis hoc igitur
 non dicitur nisi ex ista natura sicut sunt
 figure sue et materis et apte q sunt
 secundum ultimam nam finale et formale qua
 nature sunt et sunt tales forma enim na
 turat omne quod naturat in phisicis qm sunt
 et actus qui ultimo intendit partes po
 tena matie no solum esse et sua sed et
 tempore sicut predictum est Et illo supposito
 unitate supposita erit nomen omne quod o
 in phisicis Sic igitur nomen in se quoniam a
 naturaliter intrabit calor et exibat et ita
 non est appositus ad ordinem supposita forma
 ultima q talem intravit et ordinem exigit
 Et secundum hunc modum via aeris et intravit
 eius ad maius manebit quoniam dicitur aialud
 indiget ead unitate eo q quietat calore
 qui e in maiori calore Et ideo indiget q
 aer qui intrat et calefactus est coeat et
 q inter erat aer frigidus qui e extra
 q aliter aial magis plerum su esse no saluat
 hoc igitur e ingenium simile et capitular
 tagmatis reud naturaliter Et secundum hoc licet
 accipere causas omnes rei naturales qm ad na
 turam adquirentur p nam aliquid qd ad q
 plerum e nomen

Tractatus 29 vnde lib' aialud m q
querit q forma sit finis aialud et
membrum ipso

Magis autem per omnia q
 indubium adhuc inquiri
 oportet quale dicitur reud q
 ultime forme et colu finis
 accipiant quiddam enim homines autem per hoc
 qualibet rem sine dispari accipient sine
 genere aialud dicitur genus illud p duas
 dicitur et voluit q ille due dicitur ab eis dicitur
 esse ultime due forme duas species po
 tentialiter et hoc no e graue p vnu modum
 diuidendi p affirmatoz et negatoz per
 aliud modum est impossibile qm no potest aliter
 terminari partes generis constat enim q quod
 dam reud q sunt species specificiter vltimo

dicitur e una forma et h e quilibet sicut p
 bat in vni parte phisice et quatuor alie q
 possunt dicitur sunt supfluitates in plus co
 stitutes q ipse species hinc ita potest et ta
 les supfluitates sunt quibus no indiget
 ad speciem constitucioem vni qd Si dicitur ho
 minis dicitur esse biped aut fisis pedis conu
 ita q videtur aial p biped non biped et p
 hinc fisis pedem et no hinc fisis pedem
 hec enim non p dicitur quilibet cu species
 que accipiente sunt p diuisione sed sunt
 qm q aut no sunt dicitur aut sunt coaperte
 et occulte eo q in se colligit species et
 species occulte accipit dicitur q e forma
 vltima eo q in specie no intelligit dicitur
 nisi sicut quis intelligit in suo proprio Si
 aut dicitur contrarium dicitur ad q no est
 sicut dicitur tunc nomen indifferens una
 cadit idem multoies et multoies redi
 bimus modum finis q indifferens biped
 et indifferens fisis pedis hinc cadit
 subiectum quod e aial Et si est biped q fisis
 pedem hinc cadit indifferens sui sub
 iecti eo q patet e dicitur tunc redit idem
 finis circulae et idem dicitur multoies
 sicut p dicamus q homo e aial biped et
 biped e homo duos pedes hinc erit ho
 aial biped duos hinc pedes sicut sicut pra
 batur e in sexto topicorum vbi ostendit
 q peccat hoc peccato qui diffinit p p
 eo q species cadit indifferens qm Et si tunc
 p dicitur cadit indifferens species et erit tunc
 indifferens et idem dicitur multoies
 qm in se qm quod patet indifferens
 species ita cadit species et ita et ita q
 enstius patet et illic in infinitum idem ml
 toies dicitur Simpliciter omne qm manet
 de genere accidentis ad aut q dicitur est
 accidentis no potest esse finis et forma sicut
 aialud membrorum ipso Simpliciter no e
 rectum diuidere qlibet modum qm aialud
 p duas diuisiuis q ad ead constituat species
 qm aliqui nisi sunt in se qm finis generis et
 dicitur Simpliciter aut aialud reud secundum v
 num p q e aliter sicut dicitur in libro de aialud
 Et ideo si alique forme dicitur p diuisioz
 exent ab vno genere generis illud secundum ce
 quentem vni est alius reud q p